

MARY RICHARDS

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ Rose Blake

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ Ηλίας Μαγκλίνης

Επιμέλεια: Άλκηστη Χαλικιά

Δραστηριότητες για την τάξη

Κεφάλαιο 1

Συζητάμε για τις χειρονομίες που χρησιμοποιούμε όλοι όταν μιλάμε και δίνουμε μερικά παραδείγματα. Σε κάποιες χειρονομίες χρησιμοποιούμε, εκτός από τα χέρια, τους ώμους ή το κεφάλι ή όλα σε συνδυασμό. Χωριζόμαστε σε ζευγάρια και προσπαθούμε να βρούμε όσες περισσότερες χειρονομίες μπορούμε.

Ο ένας χειρονομεί κι ο άλλος προσπαθεί να καταλάβει τι εννοεί. Στη συνέχεια, επιλέγουμε δύο και τις σχεδιάζουμε στο χαρτί με μολύβι (με τη μορφή που σχεδιάζονται οι κινήσεις της νοηματικής γλώσσας, βλέπουμε το βιβλίο). Κάτω από κάθε σχέδιο σημειώνουμε την ερμηνεία της χειρονομίας.

Εναλλακτικά, δουλεύουμε όλοι μαζί, σαν τάξη, και επινοούμε κάποιες χειρονομίες που θα έχουν σημασία για την ομάδα μας.

Με ποιο τρόπο θα δείχνουμε ότι είναι «ώρα για διάλειμμα» ή «ώρα να ησυχάσουμε» ή «θέλω να βγω έξω από την τάξη»;

Κεφάλαιο 2

Παρατηρούμε το εύρημα με τη σφηνοειδή γραφή που υπάρχει στο κεφάλαιο αυτό. Χρειαζόμαστε πλαστελίνη ή λευκό πηλό, ή σαπούνη για τα μεγαλύτερα παιδιά, και ξυλάκια από σουβλάκι για να χαράξουμε πάνω σε όποιο υλικό από τα παραπάνω διαθέτουμε. Μαλακώνουμε την πλαστελίνη και δημιουργούμε μια λεία επιφάνεια (το ίδιο κάνουμε με τον πηλό).

Στη συνέχεια, καλούμαστε να δημιουργήσουμε έναν κατάλογο με τα ζώα που υποτίθεται πως έχουμε στην κατοχή μας, σαν τους καταλόγους που δημιουργούσαν οι πρόγονοί μας με σφηνοειδή γραφή ή και αργότερα, στις Μυκήνες, με τη Γραμμική Β. Συμφωνούμε να αποτυπώσουμε τους αριθμούς με γραμμούλες και κάθε ζώο με την απλούστερη δυνατή μορφή. Γράφουμε κάθετα, από πάνω προς τα κάτω (σε στήλες).

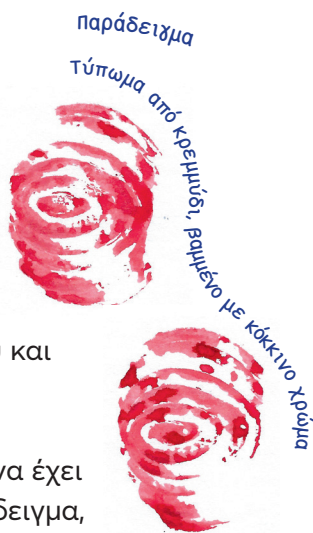
Κεφάλαιο 3

Φτιάχνουμε τις δικές μας σφραγίδες και τη δική μας ιδιωτική γλώσσα.

Οι σφραγίδες μπορούν να γίνουν με διάφορα λαχανικά, όπως λάχανο, μαρούλι, κρεμμύδι, μπρόκολο, μπάμια κ.ά. Κόβουμε το λαχανικό (όταν χρειάζεται) με τρόπο που να φαίνεται το μοτίβο του.

Με ένα πινέλο βάζουμε την επιφάνεια του λαχανικού και στη συνέχεια κάνουμε τυπώματα πάνω σε χαρτί ακουαρέλας.

Συζητώντας όλοι μαζί, συμφωνούμε τι νόημα μπορεί να έχει το κάθε τύπωμα, ανάλογα με το σχήμα του. Για παράδειγμα, το κρεμμύδι μπορεί να σημαίνει «βγαίνουμε διάλειμμα», η μπάμια «σηκώνουμε χέρι», το μπρόκολο «πάμε βόλτα». Δημιουργούμε στη συνέχεια εικονομηνύματα που το περιεχόμενό τους μόνον εμείς μπορούμε να γνωρίζουμε.

Μια ιδιωτική γλώσσα από τυπώματα!

Κεφάλαιο 4

Οι λέξεις ταξιδεύουν μέσα στον χώρο και τον χρόνο. Ας δούμε για παράδειγμα πώς έχει ταξιδέψει η ελληνική λέξη «κόσμος» μέσα σε άλλες γλώσσες. Πηγαίνουμε στη «Μετάφραση» του Google, γράφουμε στην αριστερή στήλη στα ελληνικά «κόσμος» και ζητάμε τη μετάφρασή της σε πολλές από τις διαφορετικές γλώσσες που μας δίνει ως επιλογή στη δεξιά στήλη. Παρατηρούμε ότι η λέξη είναι ίδια σε πολλές γλώσσες του δυτικού κόσμου.

Δοκιμάζουμε να πειραματιστούμε με την κινέζικη καλλιγραφία. Με λεπτό πινέλο σχηματίζουμε τα ιδεογράμματα που σημαίνουν «ουρανός», «ρύζι» και «δράκος».

ρύζι

ουρανός

δράκος

δράκος

Κεφάλαιο 5

Η πόλη είναι γεμάτη λέξεις. Ο καθένας ας σημειώσει σ' ένα τετράδιο τις λέξεις που βλέπει μέσα στην πόλη στη διαδρομή του από το σχολείο στο σπίτι: σε διαφημίσεις, σε πινακίδες, σε τοίχους, στο δρόμο, σε μαγαζιά. Στην τάξη διαβάζουμε τις λέξεις που σημείωσε κάθε παιδί. Δημιουργούμε ένα συλλογικό έργο: σ' ένα χαρτί του μέτρου σχεδιάζουμε το σχολείο μας και διάφορες διαδρομές όπου σημειώνουμε και κάποιες λέξεις από αυτές που κατέγραψαν τα παιδιά. Σε άλλο χαρτί του μέτρου σχεδιάζουμε πάλι το σχολείο με διαφορετικές διαδρομές και αντικαθιστούμε τις λέξεις που συναντήσαμε με λέξεις της φαντασίας μας, που θα θέλαμε να βλέπαμε στο δρόμο.

Κεφάλαιο 6

Παιχνίδι λέξεων: πόσες λέξεις μπορείς να δημιουργήσεις με τα παρακάτω γράμματα;

Π Α Ι Τ Σ Ε

(πίτσα, τσάι, πέτα, σίτα, έτσι, κ.λπ.)

Παίζουμε το παιχνίδι όλοι μαζί στον πίνακα. Στη συνέχεια, τα παιδιά παίζουν το ίδιο παιχνίδι σε ζευγάρια. Ο ένας επιλέγει πέντε γράμματα και ο άλλος προσπαθεί να σκεφτεί με αυτά όσες περισσότερες λέξεις μπορεί. Έπειτα, αντιστρέφουν τους ρόλους.

Κεφάλαιο 7

Οι λέξεις φτιάχνουν ποιήματα!

Μέσα από μια τυχαία επιλογή λέξεων μπορούν να προκύψουν όμορφες ποιητικές εικόνες ή προτάσεις αστείες και έννοιες που δεν είχαμε φανταστεί! Χρησιμοποιούμε τον κατάλογο των λέξεων που επισυνάπτεται για να δημιουργήσουμε τρεις ομάδες λέξεων· κάθε παιδί επιλέγει τυχαία μία λέξη από κάθε ομάδα και προσπαθεί να δημιουργήσει μια ποιητική ή χιουμοριστική πρόταση (μπορεί να αλλάξει το γένος ή το πρόσωπο όπου είναι απαραίτητο). Για να γίνει η τυχαία επιλογή, μπορούμε να κόψουμε τις λέξεις κάθε ομάδας και να τις τοποθετήσουμε σε τρία διαφορετικά δοχεία. Εναλλακτικά, μπορούμε να βάλουμε σε κάθε λέξη ένα συνδετήρα και με ένα καλάμι, που στην άκρη του θα έχουμε δέσει ένα κορδόνι με μαγνήτη, να «ψαρέψουμε» τυχαία λέξεις, μία από κάθε ομάδα.

Παράδειγμα

1η Ομάδα	2η Ομάδα	3η Ομάδα
ΞΥΛΙΝΗ	ΕΠΟΧΗ	ΑΝΑΤΕΛΛΕΙ
ΤΡΑΓΑΝΗ	ΩΡΑ	ΒΗΜΑΤΙΖΕΙ
ΑΓΝΟΣ	ΛΟΓΟΣ	ΜΑΛΑΚΩΝΕΙ

Αξιολογούμε τις προτάσεις που προέκυψαν ως προς την ποιητικότητα ή το χιούμορ τους.

Κεφάλαιο 8

Ποιες πρωτότυπες εκφράσεις μπορούμε να δώσουμε σε εικονίδια για να εκφράσουμε ενθουσιασμό, απογοήτευση, κούραση, αγωνία; Πώς επηρεάζεται το εικονίδιο από το χρώμα που χρησιμοποιούμε; Τι ρόλο παίζουν στην έκφραση τα φρύδια μας; Μπορούμε να μεταδώσουμε το ίδιο συναίσθημα χωρίς εικόνα αλλά μόνο με επιφωνήματα; Κλείνουμε τα μάτια και προσπαθούμε να αποδώσουμε την κούραση, τον ενθουσιασμό, την αγωνία.

Πόσο αλλάζει το νόημα μιας πρότασης από τον τόνο της φωνής, το ύφος, τον τονισμό; Προσπαθούμε να πούμε «Καλώς τον» με ειλικρινή χαρά, ειρωνικά, βαριεστημένα, με έκπληξη, με επίπληξη.

Από τις απαρχές της γλώσσας, οι άνθρωποι επινόησαν αναρίθμητους τρόπους για να επικοινωνούν μέσω των λέξεων. Από τα ιερογλυφικά και τα χαϊκού έως τη νοηματική και τον Σαίξπηρ, η γλώσσα είναι ζωτικής σημασίας στη διάδοση των ιδεών. Συναντήστε ανθρώπους απ' όλο τον κόσμο που είναι πολύ γνωστοί για τον τρόπο που χρησιμοποιούν τις λέξεις, και ανακαλύψτε πώς μπορείτε και εσείς να χρησιμοποιείτε λέξεις με τέτοιο τρόπο ώστε ο κόσμος να γίνει ένα καλύτερο μέρος.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΠΟΝ

www.kaponeditions.gr info@kaponeditions.gr

Το βιβλιοπωλείο της **Ραχήλ**

Πλουτάρχου 22, Κολωνάκι • Τ 210 9210983

